

Præster, der lønnes af Frivillighedens Bet af dem, som afbenyttede dem, og hvad der var Brug i Kristendommens første Tider, de Tider, som vel med Rette bør kaldes Glandsperioden i Kirkehistorien. Seg skal saaledes slutte med at anbefale det foreliggende Forslag saavel til den høitagtede Kultusministers som til det høie Tings velvillige Smøbekommen.

Spøgh: Seg vil ikke nægte, at det er min Hensigt at udtale mig mod det foreliggende Lovforslag. Seg veed meget vel, at jeg paa Grund af den Stilling, jeg beklæder, maa underkaste mig den Forudsætning, at det ikke vil være mig muligt at stille mig upartist i en Sag som denne; men jeg maa dog bemærke, at jeg har bestræbt mig for at see dette Lovforslag med saa upartistiske Øine som muligt og med en saarolig Prøvelse, som jeg er i Stand til. Ikkebestomindre finder jeg saavel ved Lovforslagets reelle Indhold som ved den Maade, hvorpaa det er affattet, overordenlig mange og væsentlige Indvendinger at gjøre; og uagtet jeg ikke vil hengive mig til den Tro, at jeg kan fremstille alt dette udtømmende, vil jeg dog forsøge paa, saavidt jeg formaaer, at fremskille, hvor meget dette Lovforslag mangler, og hvor usandt det efter min Mening er i sin Rod, for at gjøre Mit til, at det ikke nogenjinde skal faae Lovskraft. Naar jeg seer hen til den Forudsætning, under hvilken Lovudkastet er kommet frem, og som Forslagsstillerne selv have angivet i en lille Bemærkning under Lovforslagets Text, troer jeg, at der allerede derved er givet en høi Grad af Sandsynlighed for, at deres Lovforslag vil briste for dem; thi uagtet jeg ikke vil give mig ud for at være i Besiddelse af nogen Spaadoms gave, forekommer det mig dog, at den Maade, hvorpaa Lovforslaget om Forandring i Lov om Sognebaandets Løsning af 4. April 1855 er bleven behandlet og bleven mødt i det andet Thing, ikke giver noget Vidnesbyrd om, at dette Lovforslag vil gaae igjennem, og naar det nærværende Lovforslag hviler paa, at hiint Lovforslag om Forandring i Loven om Sognebaandets Løsning af 4de April 1855 skal fremmes, saa forekommer det mig, som sagt, at der er stor Sandsynlighed for, at Lovforslaget vil briste for de ærede

Forslagsstillere. De Udtalelser, der foreligge fra det andet Thing, saavel fra flere Medlemmer, som fra den ærede Kultusminister, tyde hen paa, at man ikke vil gjøre noget Forsøg paa at bringe Anordningen af 2den Oktober 1862 med noget som helst Tillæg i Lovform, og efter de mange Forhandlinger, der ogsaa her i Thinget have fundet Sted om denne Gjenstand, er der ogsaa Meget, der tyder paa, at dette ligeledes her i Thinget vil møde betydelig Opposition. Seg har den Overthyndning, at nærværende Lovforslag staaer i Strid med Grundlovens § 80. Dette Spørgsmaal om Grundlovens § 80, om denne Løste-Paragrafs Betydning, har mangfoldige Gange været Gjenstand for Diskussion i denne Sal, saa at jeg ikke her skal forsøge paa at oprippe det; men jeg kan ikke forbigaae at udtale som min faste Overbeviisning, at Ingen kan læse Grundlovens § 80 paa anden forstaaelig Maade end den, at denne Grundlovsparagraf Løyer en Kirkeforfatning, og det en organisk Kirkeforfatning. Meningen med Grundlovens § 80 kan umulig være den, at der succesivt skal indbringes og gennemføres stykkeviis Love om Kirken, og at Kirkens Forfatning skal bestaae af en saadan Række Lovbestemmelser. Meningen er udtrykkelig den, og det er, saavidt jeg kan læse, paa den grundigste Maade efterviist i det andet Thing, at Kirken skal have en organisk Forfatningslov, og at en hvilken som helst Prøve paa at gennemføre Kirkens Forfatning gennem en Række af enkelte Bestemmelser ikke er nogen Fyldestgjørelse af Grundlovens § 80.

Seg vender mig nu til Lovforslagets reale Side, og jeg seer da vel, at Hensigten er, at man vil skabe en større Frihed i kirkelige Forhold. Det er naturligt, at man ønsker i saa mange Forhold som muligt at skabe en større Frihed i et Land, der er saa lykkelig at leve under Grundlovens frie Aand og frie Ord; men man maa dog altid være noget vaerksom med at gennemføre saadanne Frihedsbestemmelser, saadanne Love om Frihed, som væsentlig gribe ind i det Givne, der altid ogsaa har en Ret til at bestaae og nyde den Bestyrtelse, som tilkommer det i Kraft af dets ældre Tilværelse. Seg skal ikke gaae ind paa en Sag, der blev omdisputeret igaar, nemlig Trifstole-